

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

Chwila refleksji: Ja - nauczyciel i moi uczniowie

Cześć I

U źródeł nauczania - psychologiczne prawidłowości uczenia się

ROZDZIAŁ 1. Uczenie się - różnorodność ujęć teoretycznych

- 1.1. Pojęcie uczenia się - rozumienie potoczne i naukowe
- 1.2. Poglądy asocjacionistyczne i behawiorystyczne
- 1.3. Podejście psychodynamiczne
- 1.4. Psychologia humanistyczna
- 1.5. Nurt poznawczy: wprowadzenie
- 1.6. Podejście społeczno-kulturowe
- 1.7. Podejście eklektyczne

ROZDZIAŁ 2. Specyfika podejścia poznawczego

- 2.1. Uwagi wstępne
- 2.2. Pamięć - podstawa uczenia się
- 2.3. Związki między pamięcią i uczeniem się
- 2.4. Uczenie się jako zmiana pojęciowa
- 2.5. Informacja, wiedza, mądrość
- 2.6. Procesy myślenia

ROZDZIAŁ 3. Kontrola jako szczególny rodzaj kompetencji

- 3.1. Uwagi wstępne
- 3.2. Rodzaje kontroli
- 3.3. Kontrola umysłu
- 3.4. Wybiórczość jako przejaw kontroli umysłu
- 3.5. Przyszłość psychologicznych badań nad kontrolą

ROZDZIAŁ 4. Uczenie się - podstawowe prawidłowości, implikacje dla praktyki

- 4.1. Wnioski z nurtu behawiorystycznego
- 4.2. Wnioski z nurtu poznawczego

Część II

Nauczanie: od teorii do praktyki

ROZDZIAŁ 1. Koncepcja nauczania przygotowawczego a idea edukacji całościowej

- 1.1. Kontekst analiz
- 1.2. Dwie tradycje nauczania
- 1.3. Mity, czyli fałszywa wiedza
- 1.4. Edukacyjna przestrzeń mityczna

ROZDZIAŁ 2. Istota nauczania w ujęciu kognitywistycznym

- 2.1. Uwagi wstępne
- 2.2. Ogólne zasady nauczania w ujęciu kognitywistycznym
- 2.3. Nauczanie w ujęciu kognitywistycznym - etapy działania

ROZDZIAŁ 3. Od kierowania uczeniem się do kształtowania samoregulacji

- 3.1.Organizowanie uczenia się
- 3.2.Samoregulacja uczenia się - wprowadzenie
- 3.3.Samoregulacja uczenia się - determinanty i rozwój
- 3.4.Samoregulacja uczenia się - podstawowe stwierdzenia

ROZDZIAŁ 4. Wiedza o rozwoju psychicznym jako fundament (podstawa) nauczania

- 4.1.Rozwój w ujęciu teorii Jeana Piageta
- 4.2.Charakterystyka poszczególnych okresów rozwoju
- 4.3.Rozwój uwagi jako egzemplifikacja ogólnych prawidłowości rozwojowych
- 4.4.Gotowość szkolna

Rozdział 5. Wiedza o różnicach indywidualnych w praktyce nauczania

- 5.1.Inteligencja i zdolności
- 5.2.Styl poznawczy i style myślenia
- 5.3.Osobowość i temperament
- 5.4.Indywidualizacja nauczania

ROZDZIAŁ 6. Nauczanie uczenia się, rozwijanie samoregulacji

- 6.1.Jak szkoła naucza uczenia się
- 6.2.Programy nauczania uczenia się - propozycje psychologów
- 6.3.Program pomocy w rozwijaniu umiejętności uczenia się Jeana Berbauma
- 6.4.Rozwijanie umiejętności uczenia się u studentów - propozycja Claire Weinstein
- 6.5.Wnioski

Część III

Uczeń jako podmiot w procesie poznawania

ROZDZIAŁ 1. Podstawowe narzędzia poznawcze: strategie poznawcze

- 1.1.Definicje i typologie strategii uczenia się
- 1.2.Kryteria opisu strategii poznawczych
- 1.3.Efektywność strategii poznawczych
- 1.4.Zasady ćwiczenia strategii poznawczych

ROZDZIAŁ 2. Zaawansowane narzędzia poznawcze: strategie metapoznawcze

- 2.1.Istota i formy metapoznania w uczeniu się
- 2.2.Metapoznanie a inteligencja
- 2.3.Strategie zarządzania zasobami

ROZDZIAŁ 3. Indywidualne style uczenia się

- 3.1.Definicje i typologie
- 3.2.Metody badania
- 3.3.Style uczenia się a inne różnice indywidualne istotne dla procesów uczenia się
- 3.4.Style uczenia się a osiągnięcia
- 3.5.Implikacje praktyczne

ROZDZIAŁ 4. Pozapoznawcze uwarunkowania funkcjonowania ucznia

- 4.1.O motywacji ludzkich działań
- 4.2.O utrzymywaniu motywacji - znaczenie siły woli
- 4.3.O związkach między umysłem, emocjami i wolą

Cześć IV

Nauczyciel jako uczący się dorosły

ROZDZIAŁ 1. O skuteczności oddziaływań dydaktycznych

- 1.1. Uwagi wstępne
- 1.2. Czynniki efektywności nauczania
- 1.3. Próby wyjścia poza ujęcie czynnikowe
- 1.4. Poczucie skuteczności zawodowej nauczycieli

ROZDZIAŁ 2. Trud stawiania się nauczycielem

- 2.1. Samoświadomość ucznia i nauczyciela
- 2.2. Nie tylko samoświadomość - trudny problem nabywania kompetencji
- 2.3. Nauczyciel jako badacz

ROZDZIAŁ 3. Nauczyciel - człowiek i profesjonalista

- 3.1. Uwagi wstępne
- 3.2. Zmieniająca się wiedza, rozwijający się nauczyciel
- 3.3. Nauczyciele w obliczu "wielkiej zmiany" w myśleniu o osobach zdolnych
- 3.4. Wyróżniki ujęć potocznych
- 3.5. Nowe koncepcje, stare sposoby myślenia i działania

ROZDZIAŁ 4. Pomiar efektów uczenia się

- 4.1. Uwagi wstępne
- 4.2. Rodzaje oceniania
- 4.3. Pomiar efektów a uczenie się i nauczanie
- 4.4. Co powinno być podstawą i przedmiotem pomiaru?
- 4.5. Wybrane problemy związane z pomiarem efektów nauczania
- 4.6. Przygotowywanie uczniów do sprawdzianów
- 4.7. Nowe sposoby pomiaru efektów nauczania

Część V

Wybrane problemy edukacji XXI wieku

ROZDZIAŁ 1. Czasy globalnych przemian: próba analizy psychologicznej

- 1.1. Czym jest globalizacja?
- 1.2. Globalizacja jako zjawisko historyczne
- 1.3. Specyfika i zakres globalnych przemian na przełomie XX i XXI wieku
- 1.4. Charakterystyka informacyjnej i kulturowej ścieżki globalizacji
- 1.5. Przemiany ogólnościowe jako przyczyna modyfikacji w środowisku życia

ROZDZIAŁ 2. Informacja, wiedza, doświadczenie indywidualne w dobie przemian ogólnościowych

- 2.1. Rozwój technologiczny jako przedmiot badań naukowych
- 2.2. Nowoczesna technika i zjawisko nadprodukcji informacji
- 2.3. Bogactwo informacji nie wystarczy, czyli o niezbędności i niezbywalności wiedzy
- 2.4. Doświadczenie indywidualne w nowym tysiącleciu

ROZDZIAŁ 3. Poznawać siebie, rozumieć innych: uniwersalne cele kształcenia

- 3.1. Psychologia jako kontekst analiz
- 3.2. Między teorią i praktyką
- 3.3. Poznawanie i rozumienie siebie oraz innych

ROZDZIAŁ 4. Z zagadnień dialogu edukacyjnego

- 4.1. Uwagi wstępne
- 4.2. Dialog w tradycji europejskiej
- 4.3. Specyfika dialogu
- 4.4. Płaszczyzny dialogu
- 4.5. Dialog a rozwój: perspektywa ucznia i nauczyciela

4.6.Trudy dialogu w dobie rozwoju technologicznego

ROZDZIAŁ 5. Problemy edukacji w zapisach wielkich dokumentów oświatowych

5.1.Różne konteksty analiz zagadnień edukacyjnych

5.2.Nauczanie w pracach instytucji i organizacji międzynarodowych

5.3.Efekty prac wielkich gremiów

5.4.Złożoność świata jako wyzwanie dla edukacji

ROZDZIAŁ 6. O niektórych zadaniach psychologa u początku XXI wieku

6.1.Specyfika czasów

6.2.Specyfika powinności psychologa

Refleksje końcowe

Bibliografia

Słowniczek najważniejszych terminów

Indeks osób

Indeks rzeczowy